

Roskilde, den 13. august 2015

Hørings svar vedrørende dispensation for MFO-efterafgrøder

Tak for muligheden med at komme med bemærkninger. Det er naturligvis en usædvanlig kort frist på cirka ét døgn. Indledningsvis en tak til styrelsens medarbejdere, der hurtigt kunne besvare en række af mine spørgsmål hurtigt og præcist vedrørende baggrund og indhold for ordningen.

Konklusion

Det er vores vurdering, at den nuværende løsning er en misforstået løsning, der bærer præg af to embedsværk (NaturErhvervstyrelsen og EU-Kommissionen), har forhandlet tingene på plads, og reglerne på ingen måde afspejler virkeligheden. Dette burde man have indset allerede før reglerne trådte i kraft.

Ministeren skal ikke indtræde i den foreslåede ordning. Ministeren skal i stedet indsætte en undtagelse til fristen om den 20. august helt generelt i bekendtgørelsen. Undtagelsen skal bestå i, at kravet under ingen omstændigheder gælder før end fx senest 7 dage efter høst.

Den påtænkte løsning

I erkendelse af, at rigtig mange danske landmænd ikke kan så MFO-afgrøder, fordi høsten er forsinket, vælger NaturErhvervstyrelsen, at danske landmænd kan søge om dispensation for at så MFO-afgrøder. Først og fremmest er det naturligvis positivt, at rigide regler ikke står i vejen for virkeligheden. Den valgte løsning er dog ikke at foretrække.

Så vidt vides, så skal landmanden godtgøre, at der foreligger 'usædvanlige omstændigheder eller force majeure'. Landmanden skal herefter godtgøre, at der foreligger usædvanlige nedbørsmængder eller usædvanlige lave temperaturer, samt en række andre oplysninger om dette og hint. Efterfølgende træffer NaturErhvervstyrelsen afgørelse.

Marker, hvor der etableres vinterraps til høst 2016 skal respekteres som arealer, hvor der ikke kan etableres MFO-afgrøder. Det vil ikke være rimeligt, at man kræver MFO-afgrøder etableres et areal der i sin planlagte sædskifte er reserveret til vinterraps.

Baggrunden for den nuværende løsning

Reglen om, at seneste tidspunkt for såning af MFO-efterafgrøder fremgår af § 35, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1544 af 16. december 2014 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.. Reglen om force majeure fremgår af artikel 4 i kommissionens delegerede forordning 640/2014.

Betingelsen for at være at undlade at så efterafgrøder er, at landmanden opfylder betingelsen om, at der foreligger 'usædvanlige omstændigheder eller force majeure'. Her ud over skal der dispenseres fra bekendtgørelsens § 35, stk. 2. Der er ingen dispensationsadgang i selve bekendtgørelsen. Dog kan

ministeren altid i særlige tilfælde dispensere fra egne regler. Det vil være nødvendigt også med den sidste dispensation, fordi ellers foreligger der en regelkonflikt ift. EU-retten. Jeg tænker, at styrelsen kun meddeler dispensationen på betingelse af, at NAERs vurderer, at dispensationsansøgningen opfylder forordningens artikel 4 om 'usædvanlige omstændigheder eller force majeure'. Hvis der ikke også meddeles dispensation fra bekendtgørelsen er der en uløselig konflikt ift. EU-retten, så dette må antages at være den juridiske model.

Kritik

Vi har før været fremme med min bekymring og kritik af, at alle mulige fænomener fremover kommer i kategorien 'usædvanlige omstændigheder eller force majeure'. Problemet er, at der almindeligvis indenfor juraen skal meget til for, at komme i betragtning til denne kategori. Samtidig er der opstået lige præcis det problem som forudsagt.

Problemet er, at hvad nu hvis nogle landmænd har haft lidt mere nedbør end normalt og lidt lavere temperaturer end normalt, men alligevel er i en situation, hvor de ikke kan høste og dermed så MFO-eftergrøder, før efter den 20. august. Ja, i disse tilfælde, så vil disse landmænd være prisgivet og formentlig miste deres landbrugsstøtte. Der kan så være alle mulige gode objektive og saglige årsager til, at det ikke har været muligt at så MFO-eftergrøder før efter den 20. august. Problemet er jo bare, at det er jo underordnet, fordi landmændene skal leve op til kriteriet 'usædvanlige omstændigheder eller force majeure'. Det er i hvert fald sådan NAERs foreslåede løsning er.

De forhold vi oplever nu er ikke i juridisk forstand næppe 'usædvanlige omstændigheder eller force majeure'. Forholdene lige nu er unormale og atypiske, men forekommer og vil forekomme med jævne mellemrum fremover. Det burde reglerne naturligvis tage højde for, og ikke påtvinge, at alle mulige forskellige situationer puttes i den helt særlige kategori om 'usædvanlige omstændigheder eller force majeure'.

Nu er det sådan, at fristen den 20. august ikke er en EU-regel. Det er et selvvalgt pineri som NaturErhvervstyrelsen har pådraget sig selv og i faldet tager de danske landmænd. Styrelsen har selv valgt at notificere de nuværende regler, og man kunne sådan set bare vælge at indføre nogle andre regler og så notificere disse til EU-Kommissionen.

En mulighed kunne jo være at man i bekendtgørelsen havde indført en undtagelse, der angiver, at man uanset fristen den 20. august, ikke skal så MFO-afgrøder før senest 7 efter høst. Der er trods alt ikke mange landmænd, der ikke høster deres afgrøder.

Årsagen skal formentlig findes i, at sådanne regler er sværere at forhandle på plads mellem styrelsen og Kommissionen. Det er dog bare ikke en lodig begrundelse. Vi savner, at styrelsen undlader blindt at efterkomme EU-Kommissionen. Så må der i stedet notificeres fornuftige regler, og så må EU-Kommissionen, hvis de er utilfredse stævne Danmark ved EU-Domstolen. Der er brug for, at styrelsen står vagt om danske landmænd.

Løsningen fremadrettet

Som vi før redegjorde for, så må den juridiske konstruktion nødvendigvis være den, at i det omfang, at dispensationsansøgningen opfylder forordningens betingelser, så dispenseres der fra bekendtgørelsens krav om 20. august. Dette kan ministeren gøre uanset hvad.

Vores vurdering er samtidig, at styrelsen vil modtage en del ansøgninger, der ikke nødvendigvis opfylder normen om 'usædvanlige omstændigheder eller force majeure', men som styrelsens forhåbentlig og formentlig gerne vil vurdere til at opfylde kriteriet alligevel. Vi behøver nok ikke begrunde det indlysende i, at styrelsen nok ikke vil kræve, at danske landmænd skal høste en ikke-moden afgrøde eller kræve, at landmanden pløjer årets høst ned med henblik på at så en MFO-afgrøde. Vi forventer selvfølgelig også at styrelsen ikke kræver, at man ødelægger sit fremtidige sædskifte, ved at kræve at man sår MFO-afgrøder efter vinterbyg, hvor man stort set altid har planlagt at så vinterraps. Man vil derfor formentlig vælge en meget vid fortolkning af forordningens kriterie, selv om det formentlig er ulovligt.

Dette er jo ikke en forudsigelig retsstilling. Det er en uforudsigelig retsstilling. Nu er skæbnen altså lagt i hænderne på embedsværket, fordi det er jo embedsværket, der skal vurdere ansøgningerne, og dermed om en meget stor portion af landbrugsstøtten kommer i landmandens hænder eller ej.

Denne situation kunne være forudset. Nu er det sådan, at ministeren kan dispensere fra sin egen bekendtgørelse. Hvis det samtidig er sådan, at der ikke er tale om et enkeltstående tilfælde, men om en situation, der med rimelig sandsynlig vil opstå med mellemrum, så er ministeren oven i købet forpligtet til at foretage en regelændring.

Dette skyldes det indlysende i, at der ikke skal eksistere en retstilstand man ikke kan læse ud af retligt bindende regler. Den eneste juridisk gangbare løsning er derfor, straks at lempe bekendtgørelsens § 35 med en undtagelse til fristen den 20. august, så man ud af reglerne aldrig forpligtes før end fx 7 dage efter høst.

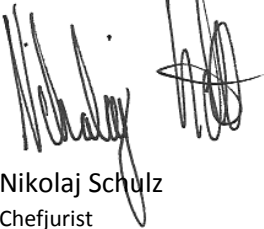
Den skitserede løsning er voldsom arbejdskrævende. Det bør være nok man i et simpelt skema angiver hvor mange ha man forventer at nå inden d. 20 august, samt hvor mange ha man søger dispensation til at etablerer senest 7. dage høst og forventet ca. høstdato.

Slutteligt er det uacceptabelt, at danske landmænd skal bruge tid og penge til sin konsulent til at udarbejde en dispensation. Det burde være myndigheden selv, der oplyser sagen, og det forekommer svært at se det lovlige i, at landmanden skal bære denne byrde.

Spørgsmål

- Hvor mange ansøgninger forventer styrelsen der kommer?
- Hvad vil ventetiden være på afgørelsen?
- Vil ansøgningen have "opsættende virkning" i den forstand, at landmanden i perioden frem til, at der foreligger en endelig afgørelse, ikke er omfattet af bekendtgørelsens frist (20. august)?
- Hvem er klageinstans for afgørelserne, og hvor er hjemlen for klageadgangen?
- I hvilket omfang vil klagen blive fuldt prøvet?

Med venlig hilsen

Nikolaj Schulz

Chefjurist

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 60 14 12 30

E-mail: nsc@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk

Bæredygtigt
Landbrug